

Alena OČKAJOVÁ, Adrian BANSKI

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Slovenská Republika
Technická Univerzita vo Zvolene, Slovenská Republika

Študijný materiál pre oblasť BOZP v príprave budúcich učiteľov

Úvod

V súčasnej dobe je prístup ku riešeniu problematiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP) ponímaný v duchu slogana „Safety first” – Bezpečnosť na prvom mieste, teda BOZP už nie je chápaná len ako protiúrazová prevencia, ale zahŕňa aj podmienky pre uspokojivú prácu, pohodu pri práci, sociálnu ochranu zamestnancov. BOZP je chápaná ako ochrana zamestnancov s ohľadom na všetky aspekty súvisiace s prácou [Rybakowski 2007; Očkajová, Banski 2009; Pietrulewicz 1998].

Vytváranie vhodných pracovných podmienok pre zamestnancov, osobitne ochrana ich života a zdravia na pracovisku, nie je pre viacerých zamestnávateľov prioritou, ani prirodzenou potrebou. Najmä vo výrobe, a v službách, sa vyskytujú nebezpečné pracovné postupy, nebezpečné zariadenia a rizikové práce, ktoré potenciálne neustále ohrozujú život a zdravie [*Koncepcia BOZP...*].

Aj keď je problematike BOZP venovaná veľká pozornosť, čomu nasvedčujú prijaté legislatívne dokumenty (zákony, nariadenia, vyhlášky atď.), výsledky inšpekcie práce v Slovenskej republike informujú o tom, že trend v oblasti pracovných úrazov, ako aj chorôb z povolania, nie je priaznivý, a teda aj na základe týchto výsledkov možno konštatovať, že potreba k výchove a dodržiavaniu BOZP je veľmi aktuálna. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že s výchovou k BOZP nestačí začínať so vstupom do sveta práce, ale by mala byť súčasťou vzdelávacích programov na všetkých stupňoch štúdia.

V rámci vysokoškolského štúdia je náležitá pozornosť venovaná BOZP v študijnom programe Učiteľstvo praktickej prípravy, kde sú zaradené povinné predmety Legislatíva BOZP a Pracovné prostredie. Budúci absolventi získajú základné vedomosti z platnej legislatívy BOZP, ako aj vedomosti týkajúce sa hlavných faktorov pracovného prostredia, z pohľadu holistického prístupu pri riešení predmetnej problematiky.

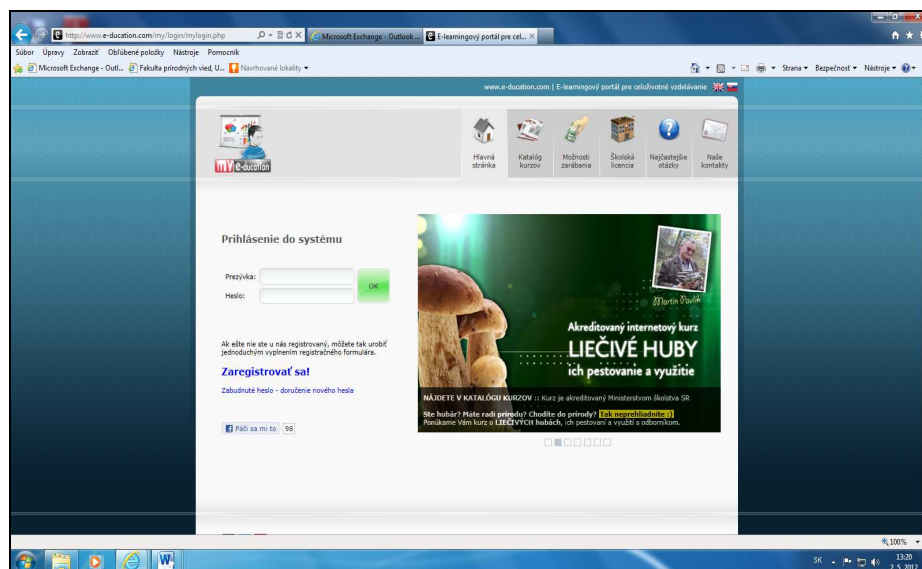
1. Študijné materiály pre oblasť BOZP

Pre oblasť bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je k dispozícii množstvo originálnych materiálov, či už v podobe zákonov, nariadení vlády, vyhlášok jednotlivých ministerstiev, výnosov, noriem. Každý jednotlivec má prístup ku všetkým menovaným dokumentom na stránke: www.zakony.sk.

Veľmi poučné a názorné sú i materiály vypracované Národným inšpektorátom práce SR v podobe letákov, príručiek, pravidiel dobrej praxe a pod. napr.: *Program bezpečný podnik*, *Pravidlá dobrej praxe BOZP*, *Príručka hodnotenia rizika v malých a stredných podnikoch*, *Chráňte svoje zdravie – obmedzte záťaž* a ďalšie.

Existuje aj veľké množstvo odborných kníh, učebníc, vysokoškolských učebných textov. Predmetná problematika je spracovaná či už v printovej alebo elektronickej podobe.

V rámci využívania informačno-komunikačných technológií sme vypracovali študijný materiál pre predmety Legislatíva BOZP a Pracovné prostredie aj formou e-learningu [Očkajová, Banskí 2010; Očkajová 2010], ktorý možno charakterizovať ako on-line prístup k učebným materiálom kdekoľvek a kedykoľvek, a to pre každého, kto študuje príslušný študijný program. Takto vypracovaný materiál má veľký význam ako pre denné, tak aj pre externé štúdium, pretože e-learning neznamena len vypracované študijné materiály, ale aj ďalšie možnosti komunikácie medzi učiteľom a študentom – cvičenia, testy ku kapitolám, prípadne záverečné testy, on-line konzultácie a pod. Materiály pre predmety (moduly – Technická legislatíva a Pracovné prostredie) sú vypracované na portáli www.e-ducation.com, obr.1.

Obr. 1. Portál www.e-ducation.com

Po prihlásení sa do systému študenti získavajú svoju ID adresu, na základe ktorej majú prístup ku všetkým častiam vypracovaných modulov – študijné materiály, cvičenia ku jednotlivým kapitolám, testy ku jednotlivým kapitolám, obr. 2.

Obr. 2. Modul technická legislativa – zoznam kapitol

Každá kapitola (napr. Osobné ochranné pracovné prostriedky) je rozpracované nasledovne:

Technická legislativa (UMB – BOZP (denné štúdium))

7. Kapitola Osobné ochranné pracovné prostriedky

Poslanie

Oboznámiť študentov, čo sú to osobné ochranné pracovné prostriedky (OOPP), kedy je zamestnávateľ povinný ich poskytnúť, aké musia mať vlastnosti, ako sa delia OOPP a aké nebezpečenstvá musí zamestnávateľ zohľadniť pri poskytovaní OOPP.

Cieľ

Vedieť vysvetliť čo je a čo nie je osobný ochranný pracovný prostriedok;

Vedieť vymenovať situácie, kedy je zamestnávateľ povinný poskytnúť OOPP;

Vedieť definovať, aké vlastnosti musí spĺňať OOPP;

Vedieť popísať podmienky používania OOPP;

Vedieť vymenovať zoznam OOPP – podľa časti tela, ktorú chránia;

Vedieť povedať príklady OOPP na ochranu jednotlivých častí tela;

Vedieť vymenovať nebezpečenstvá, pred ktorými je potrebné chrániť sa pomocou OOPP;

Vedieť vymenovať niektoré práce, pri ktorých sa poskytujú OOPP.

Úvod

Osobným ochranným pracovným prostriedkom je každý prostriedok, ktorý zamestnanec pri práci nosí, drží alebo inak používa vrátane jeho doplnkov a príslušenstva, ktorý je určený na ochranu bezpečnosti a zdravia zamestnanca.

Kľúčové slová: osobný ochranný pracovný prostriedok, vlastnosti OOPP, nebezpečenstvá.

Študijné materiály

 7.1 oopp_stud_mat_6

Fórum

Vo fóre je 0 príspevkov.

Otestujte sa

Robenie testu nie je momentálne povolené.

<< Predchádzajúca kapitola – Nasledujúca kapitola >>

Študijný materiál je vypracovaný v Microsoft Word 2010 a je naň hypertextové prepojenie. Súčasťou tohto súboru sú hypertextové prepojenia na všetky legislatívne dokumenty v plnom znení. Povolenie testu pre jednotlivé kapitoly závisí od tútora, červeným výkričníkom sú zablokované testy a zelenou „fajkou“ sú povolené testy, príklad je v nasledujúcom texte:

 Testy ku kapitolám Test pre kapitolu	Časový limit (sekunda)			
1. Holistický prístup k BOZP	900			
2. Zákonník práce – vybraté časti	900			
3. Zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci – vybraté časti	900			
4. Inšpekcia práce	600			

Súčasťou vypracovaného materiálu sú aj cvičenia k jednotlivým kapitolám, ktoré si externí študenti vypracúvajú doma o nahrajú ich do systému a pošlú tútorovi na ohodnotenie a denní študenti si ich väčšinou vypracúvajú na seminároch. Príklad takto koncipovaného cvičenia je nasledovný, vybraté časť:

Cvičenie: **Zákonník práce**

Rozhodnite, čo je pružný pracovný čas:

- a) zamestnanec každý deň pracuje ako mu to vyhovuje,
- b) zamestnanec si môže meniť začiatok pracovnej zmeny,
- c) zamestnanec musí každý deň odpracovať 8 hodín,
- d) zamestnanec si sám volí začiatok a koniec pracovného času v rámci časových úsekov určených zamestnávateľom.

Charakterizujte konto pracovného času!

Rozhodnite, čo je neaktívna časť pracovnej pohotovosti:

- a) zamestnanec sa zdržiava na pracovisku, je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva;
- b) zamestnanec sa zdržiava mimo pracoviska, je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva;
- c) zamestnanec vykonáva prácu počas pracovnej pohotovosti a pod.

Nahraté súbory:	Komunikácia s tútorom:
Názov: <input type="text"/> Vyhľadať súbor (max. 2 MB): <input type="button" value="Nahráť cvičenie"/>	Správa: <input type="text"/> <input type="button" value="Pridať"/>

Pre učiteľa slúži na otestovanie vedomostí záverečný test:

Záverečný test

+ Otázky záverečného testu **+ Úprava otázok v záverečnom teste**

+ Upraviť limit

Časový limit na záverečný test: **1350 sekúnd**

Počet otázok v záverečnom teste: **15**

Stav: **!**

Výhodou takto poskytnutého študijného materiálu je aj jeho okamžitá aktualizácia v zmysle prijatých nových, prípadne novelizovaných legislatívnych predpisov a hlavne 100% – né pokrytie záujmu o študijný materiál zo strany študentov.

Niektorí študenti dajú prednosť takto spracovaným materiálom, ale je stále veľa študentov, ktorí preferujú študijné materiály v printovej podobe, kde študijný materiál tvorí jeden celok. Pre naplnenie tohto zámeru by mala slúžiť aj

vysokoškolská učebnica s názvom Ergonómia, ktorá bude vypracovaná na podporu predmetu Pracovné prostredie.

Záver

Pre kvalitnú prípravu mladých ľudí na svoje povolanie je dôležitý aj vhodný študijný materiál. V našom príspevku uvádzame snahu priblížiť sa čo najviac mladým ľuďom a poskytnúť im študijný materiál pre oblasť bezpečnosti práce a pracovného prostredia s využitím informačno-komunikačných technológií formou e-learningu.

Autori ďakujú Slovenskej grantovej agentúre KEGA za finančnú podporu výskumu (grant číslo 005UMB-4/2011).

Literatúra

- Koncepcia BOZP v Slovenskej republike na roky 2008 až 2012* [on-line] [cit: 2010-07-26]. Dostupné na internete: <<http://www.employment.gov.sk/index.php?id=12980>>
- Očkajová A. (2010), *Pracovné prostredie*, Portál www.e-education.com
- Očkajová A., Banski A. (2009), *Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci* [w:] M. Rybakowski, *Edukacja – Praca – Bezpieczeństwo*, Zielona Góra.
- Očkajová A., Banski A. (2010), *Technická legislatíva*, Portál www.e-education.com
- Pietrulewicz B. (1998), *Edukacja ergonomiczna a proces rozwoju zawodowego człowieka w sytuacji zakładu pracy* [w:] *Problemy rozwoju zawodowego pracowników*, Zielona Góra.
- Rybakowski M. (2007), *Czy bezpieczeństwo jest wartością mającą wpływ na kulturę pracy ludzkiej?* [w:] Rybakowski M., *Bezpieczeństwo człowieka. Konteksty i dylematy*, Zielona Góra.

Kľúčové slová: študent, študijný materiál, e-learning, bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci.

Occupational Health and Safety in the preparation of teachers in the preparation of teachers

Abstract

In the framework of Bc. study programme Učiteľstvo praktickej prípravy the important place belongs to the subjects aimed at OHS. In this paper we are presented the study material for supporting of education of the Legislation OHS and Working environment subjects that are elaborated by e-learning.

Key words: material research, e-learning, Occupational Health and Safety, OHS.

Bezpieczeństwo i higiena pracy w przygotowaniu nauczycieli

Streszczenie

W ramach realizacji programu „Učitel'stvo praktickéj přípravy” ważne miejsce zajmują przedmioty związane z bezpieczeństwem i higieną pracy. W niniejszym artykule prezentowane są analizy autorów związane z rozwojem kompetencji w zakresie przedmiotów: BHP, Prawodawstwo oraz Środowiskowe zagadnienia pracy, które są realizowane z wykorzystaniem e-learningu.

Słowa kluczowe: student, materiał badawczy, e-learning, bezpieczeństwo i higiena pracy, BHP.